

Graf č. 25: Modern racism scale Lesby a gayové 2023 a 2021

P05C. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Lesbí a gayové:

2023 N=1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

V případě sexuálních menšin můžeme vidět, že respondenti odpovídali prakticky totožně jak v roce 2021, tak v roce 2023. Jak u homosexuálů, tak u trans gender osob sdílí lidé názor, že je jejich život v Česku v mnoha ohledech komplikovaný. Většina lidí rovněž nesouhlasím s tezí, že jejich diskriminace již není v Česku. U leseb a gayů však můžeme vidět jistý rozdíl oproti trans lidem, u nichž respondenti cítí diskriminaci daleko větší.

Graf č. 26: Modern racism scale Trans lidé 2023 a 2021

P05D. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Trans lidé:

2023 N = 1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Graf č. 27: Modern racism scale Rusové 2023 vs 2021

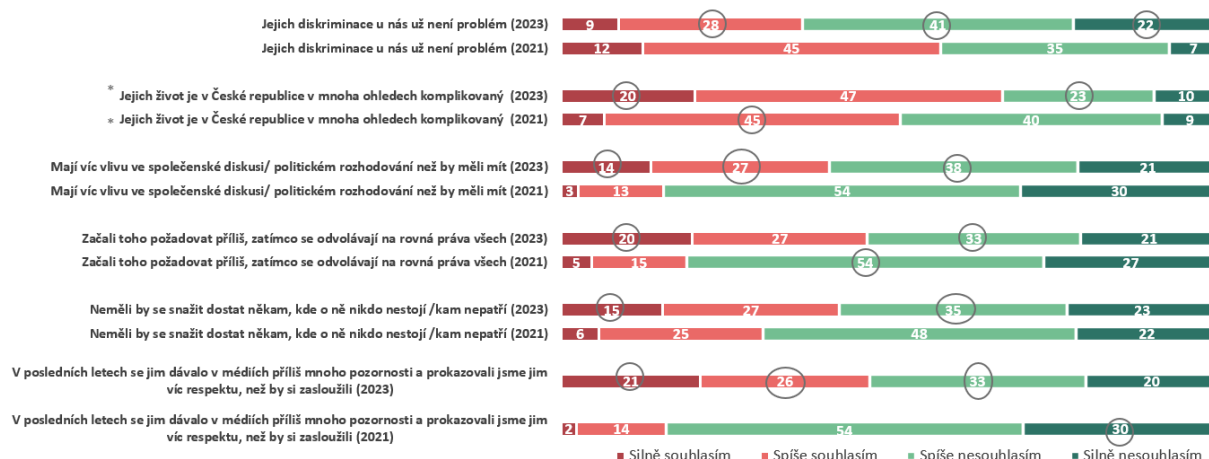
P05E. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Rusové: 2023 N = 1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Postoj české mládeže k ruské a ukrajinské menšině je poněkud ambivalentní. Na jednu stranu vidíme oproti roku 2021 mírný nárůst názoru, že jejich život je u nás v mnoha ohledech komplikovaný. Stejně tak respondenti daleko častěji uvádí, že s diskriminací Rusů a Ukrajinců v ČR je větší problém (byť se stále většina kloní k názoru, že s diskriminací u nás problém není).

Na straně druhé však respondenti oproti předminulému roku častěji uvádějí, že tyto menšiny dostávají médiích větší prostor, než si zaslouží. Především se tento nárůst týká názoru na ukrajinskou menšinu. Zatímco v roce 2021 souhlasilo s tímto tvrzením pouhých 16 %, v roce 2023 tento názor sdílí téměř polovina (47 %).

Rovněž můžeme zaregistrovat nárůst negativního názoru na soužití s Rusy a Ukrajinci. Především u Rusů vidíme nárůst přesvědčení mladých lidí, že soužití s nimi je „problémové“. Takovýto názor sdílí více než polovina, přestože před dvěma lety tento názor sdílela pouze třetina. U Ukrajinců stále převládá názor, že soužití s nimi je buď bezproblémové nebo spíše bezproblémové. Ovšem i zde můžeme vidět poněkud vidět nárůst negativního hodnocení oproti předminulému roku.

Graf č. 28: Modern racism scale Ukrajinci 2023 vs. 2021

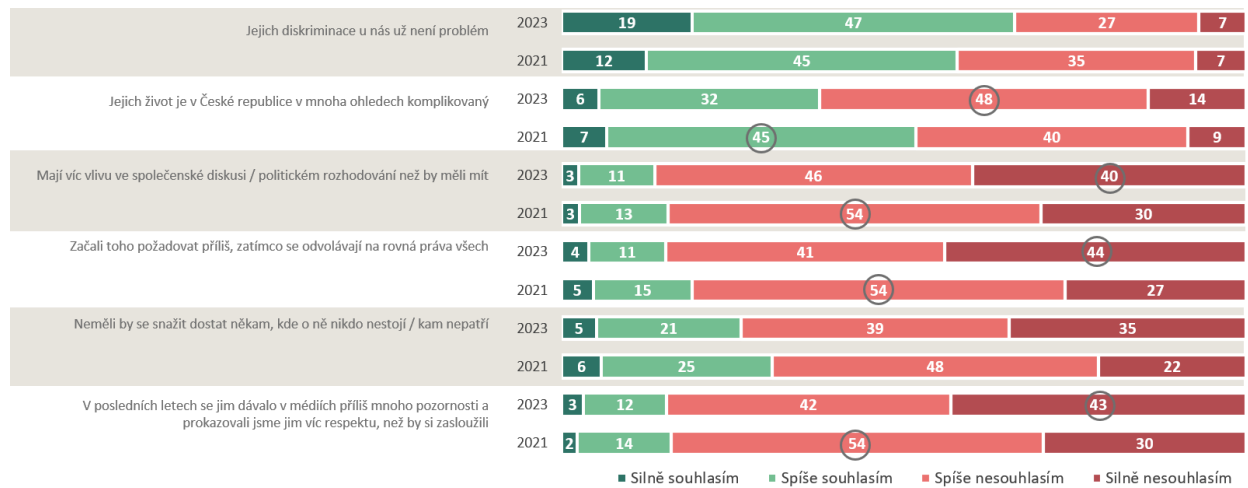

P05F. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Ukrajinci: 2023 N = 1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Postoje lidí jsou vůči Vietnamcům v ohledu jejich začlenění do české společnosti většinou smířlivější. Kromě nízké míry souhlasu u posledních čtyř výroků lze říci, že o tom svým způsobem svědčí i vyšší míra souhlasu s výrokem prvním. Oproti roku 2021 mírně snížilo mínění, že je život vietnamské komunity v Česku v mnoha ohledech komplikovaný. V roce 2021 se k tomu názoru přiklánělo 44 %, v letošním roce již 38 %. K tomu názoru se častěji kloní ženy (44 %) než muži (32 %). Stejně tak si více mužů myslí, že diskriminace Vietnamců již v Česku není problém (70 % mužů oproti 63 % ženám).

U ostatních položek vidíme více méně neměnnost hodnocení od roku 2021.

Graf č. 29: Modern racism scale Vietnamci 2023 vs. 2021

P05G. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Vietnamci: 2023 N = 1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

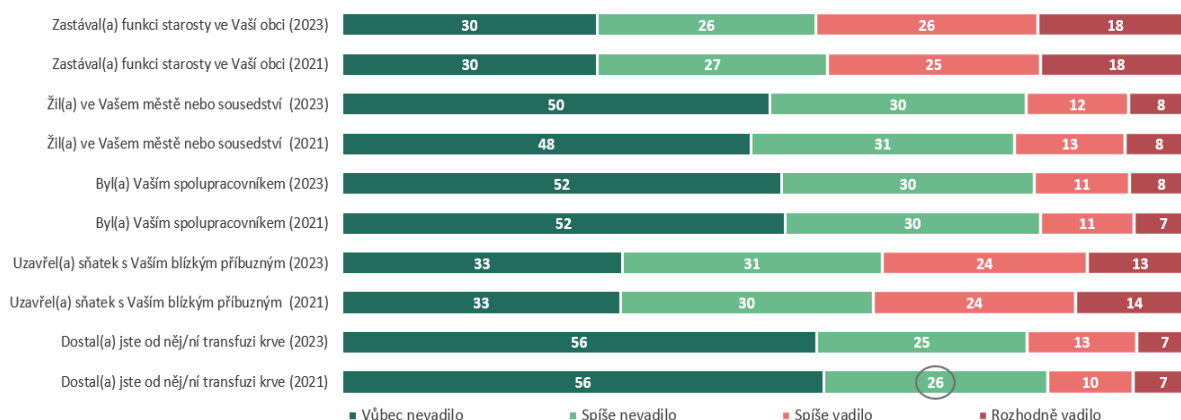
VNÍMÁNÍ MENŠIN – OSOBNÍ A VEŘEJNÝ KONTAKT

Další sada dotazů směřovala k tomu, zda lidem vadí příslušník menšiny v jedné z pěti pozic či situací, ve kterých se s ním může respondent setkat. Jde o zastávání veřejné funkce, sousedství, zaměstnání, sňatek s příbuzným a transfuze krve.

Lze konstatovat, že mladší ročníky jsou všeobecně velice tolerantní vůči menšinám. U téměř každé odpovědi většina uvedla, ať se to týká jakékoliv skupiny, že by jim daná osoba nevadila. Jedinou výjimkou je představa, že by měl dělat starostu Rus nebo Ruska. Zde respondenti většinou uvedli, že by jim tato skutečnost vadila.

Kromě toho se mírně posunulo vnímání u určitých skupin oproti šetření z roku 2021. Mírně se zlepšila sociální akceptace Romů, naopak akceptace Rusů a Ukrajinců se výrazně zhoršila.

Graf č. 30: Sociální distance muslimové 2023 vs. 2021

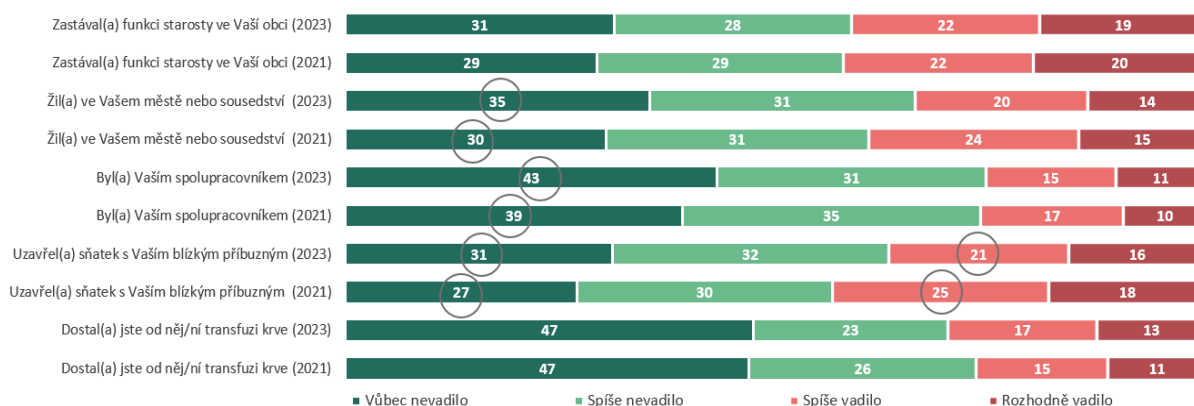

P06A. Vadilo by Vám, kdyby muslim nebo muslimka:

2023 N=1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

U muslimů stejně jako u ostatních skupin platí, že by je lidé z většiny za všech okolností přijímali. Nicméně v porovnání s ostatními menšinami lidé u muslimů častěji odpovídají, že by jim v předložené situaci vadili, ovšem ne ve všech situacích. Nejčastěji by lidem muslim vadil ve funkci starosty a při sňatku s blízkým příbuzným. Obecně platí, že by většině dotázaných nevadilo mít muslima za souseda.

Graf č. 31: Sociální distance Romové 2023 vs. 2021

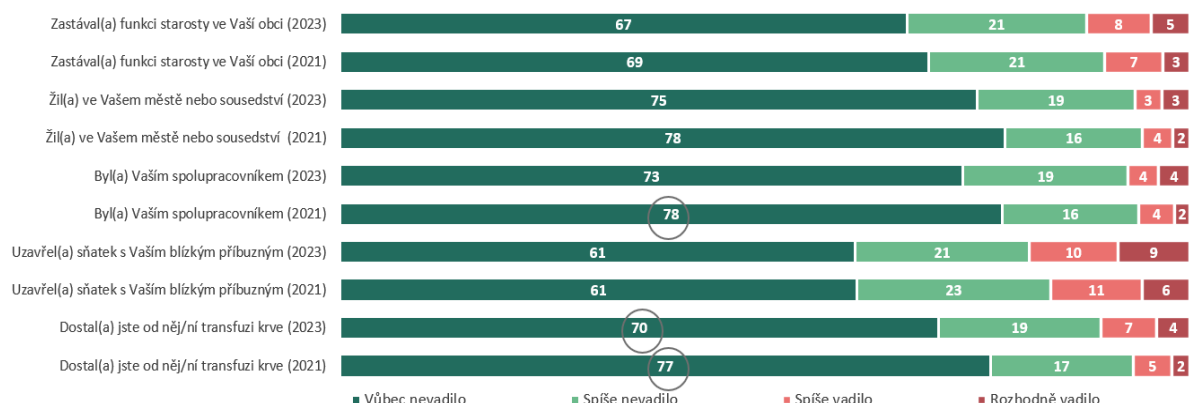
P06B. Vadilo by Vám, kdyby Rom nebo Romka:

2023 N=1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Romové v předmětných pozicích také vadí v porovnání s následujícími skupinami častěji. Mezi jednotlivými situacemi ovšem na rozdíl od muslimů nejsou tak velké rozdíly. Nejvíce dotázaným by vadil sňatek Roma s blízkým příbuzným. V podobné míře by též vadil Rom jako starosta či soused. Nejméně dotázaným by vadil Rom jako spolupracovník a v případě transfuze krve.

Oproti šetření z roku 2021 však můžeme vidět mírné zlepšení ve vnímání Romů. Mírný nárůst pozitivní akceptace můžeme vidět v případě, že by Rom bydlel v obci nebo v sousedství respondenta nebo by uzavřel sňatek s příbuzným od respondenta.

Graf č. 32: Sociální distance Lesby a gayové 2023 vs. 2021

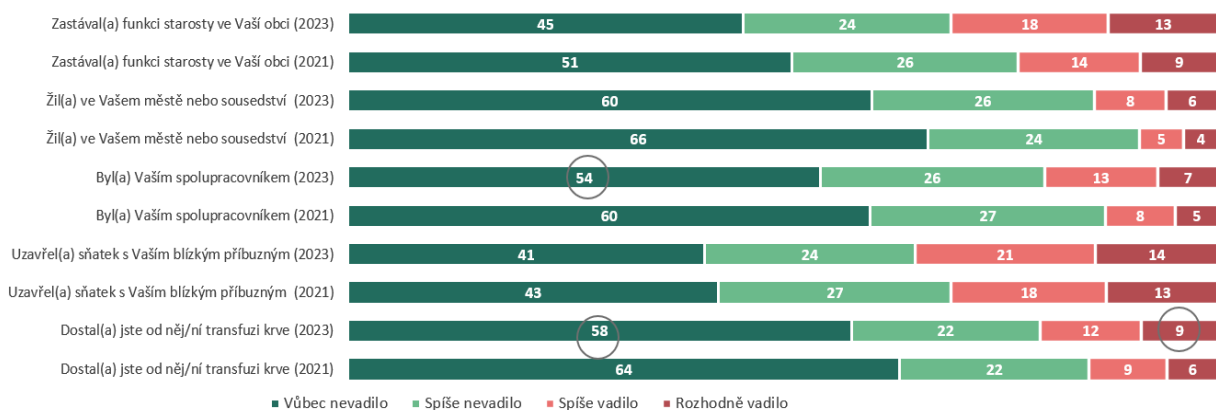

P06C. Vadilo by Vám, kdyby gay nebo lesba:

2023 N=1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Gayové a lesby v uvedených scénářích vadí jen malému procentu dotázaných. Nejvíce lidem by vadil sňatek s blízkým příbuzným. U starší cílové skupiny jde o pětinu, u mladší ještě o méně. Přibližně desetinu dotázaných by také vadili gay nebo lesba v pozici starosty / starostky obce. Pokud se podíváme na srovnání z dvou různých šetření, zůstává hodnocení respondentů v zásadě konstantní. Mírný posun k horšímu hodnocení můžeme vidět u transfuze krve od gayů a leseb, kde se o pár procentních bodů u respondentů zvýšil negativní příklon.

Graf č. 33: Sociální distance Trans lidé 2023 vs. 2021

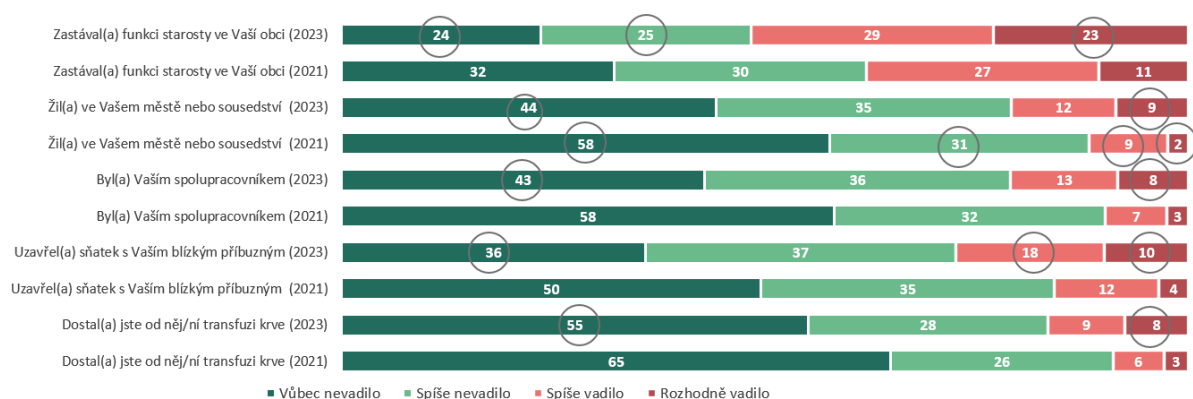

P06D. Vadilo by Vám, kdyby trans gender osoba:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

V případě trans gender lidí je trend odpovědí stejný jako u leseb a gayů s tím rozdílem, že procentuální zastoupení těch, kterým v daných situacích vadí, je mírně vyšší. Patrné je to zejména u sňatku s blízkým příbuzným. Ve všech situacích vadí trans lidé častěji mužům. Nutno podotknout, že se oproti roku 2021 zhoršilo vnímání u všech položek. Nárůst negativních odpovědí lze vidět nejvíce v případě představy, že by trans gender osoba měla být ve funkci starosty obce.

Graf č. 34: Sociální distance Rusové 2023 vs 2021

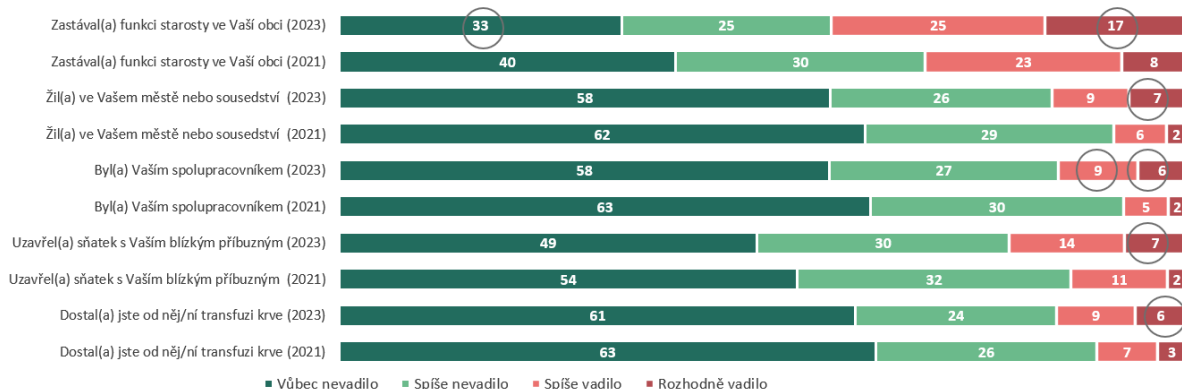

P06E. Vadilo by Vám, kdyby Rus nebo Ruska:

2023 N=1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Rusové patří ke skupině, kde se výrazně zhoršilo vnímání v očích respondentů. Oproti předminulému roku můžeme zaznamenat podstatný nárůst sociální distance vůči ruské menšině. Rusové nejčastěji vadí v pozici starosty / starostky obce, kde se dokonce většina respondentů (52 %) vyslovila pro to, že tato představa by jim “vadila”. Pozitivní reakce převažují v případě transfuze krve, kde ovšem došlo rovněž ke zhoršení oproti roku 2021.

Graf č. 35: Sociální distance Ukrajinci 2023 vs. 2021

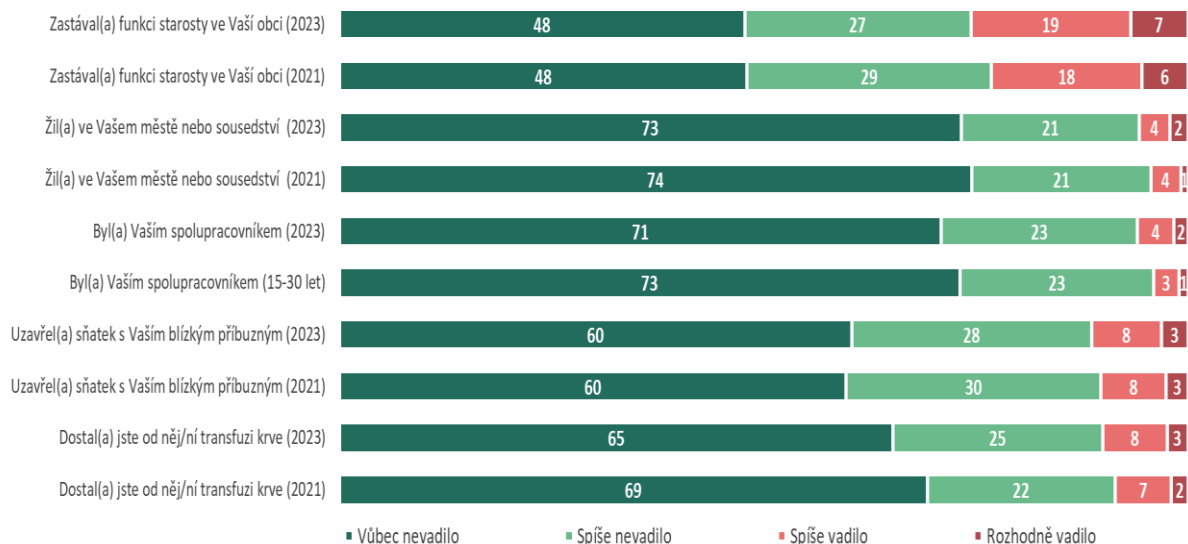

P06F. Vadilo by Vám, kdyby Ukrajinec nebo Ukrajinka:

2023 N=1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Ačkoliv je ukrajinská menšina akceptována více oproti té ruské pozitivně, i zde můžeme vidět negativní trend oproti minulému šetření. Například se zvýšil počet těch, kterým by “vadil” Ukrajinec či Ukrajinka v pozici starosty. V roce 2021 tuto odpověď uvedlo 31 % respondentů (“určitě vadilo + spíše vadilo”), v roce letošním už 42 %.

Graf č. 36: Sociální distance Vietnamci – 2023 vs. 2021

P06G. Vadilo by Vám, kdyby Vietnamec nebo Vietnamka:

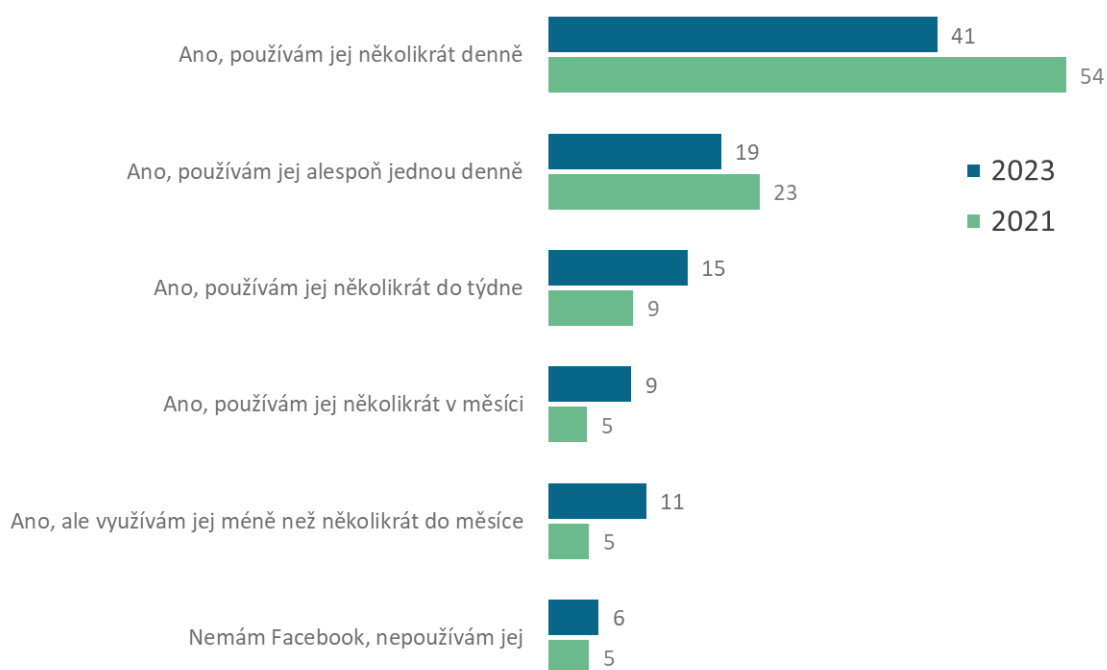
2023 N=1011, 2021 N = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Vietnamci ze všech zjišťovaných menšin vadí v předložených situacích nejméně. Největšímu procentu respondentů by opět vadili v pozici starosty / starostky, nejmenšímu pak na společném pracovišti. Hodnocení navíc zůstává v zásadě konstantní. Z grafu č. 45 můžeme vidět, že se hodnocení respondentů oproti roku 2021 zásadně neliší.

HUMOR VS. AGRESE

Další sada otázek se týkala vnímání vtipů a jiných příspěvků o Romech na sociálních sítích, konkrétně na Facebooku. Respondenti byli vyzváni k zhodnocení toho, nakolik je považují za urážlivé, vtipné, rasistické, odvážné či nakolik podle nich vystihují podstatu věci. V této části máme k dispozici srovnání s roky 2014 a 2021, kdy byly pokládány stejné otázky. Před položením těchto otázek jsme zjišťovali, jak často dotázaní používají internet a jak je tedy velká pravděpodobnost, že se s podobnými příspěvky setkali.

Graf č. 37: Používání Facebooku mezi cílovými skupinami 2023 vs. 2021

F01. Používáte obvykle sociální síť Facebook?

2023 N = 1011; 2021 N=1008; graf zobrazuje odpovědi v %

Oproti předminulému roku se výrazně snížil podíl těch, co Facebook používají denně. Konkrétně v roce 2021 uvedlo 54 % dotázaných, že Facebook využívají několikrát denně a 23 % alespoň jednou denně. V letošním roce se snížil počet těch, co jej využívá několikrát denně, o 13 %. O 4 % poklesl počet dotázaných, kteří jej využívají alespoň jedenkrát denně.

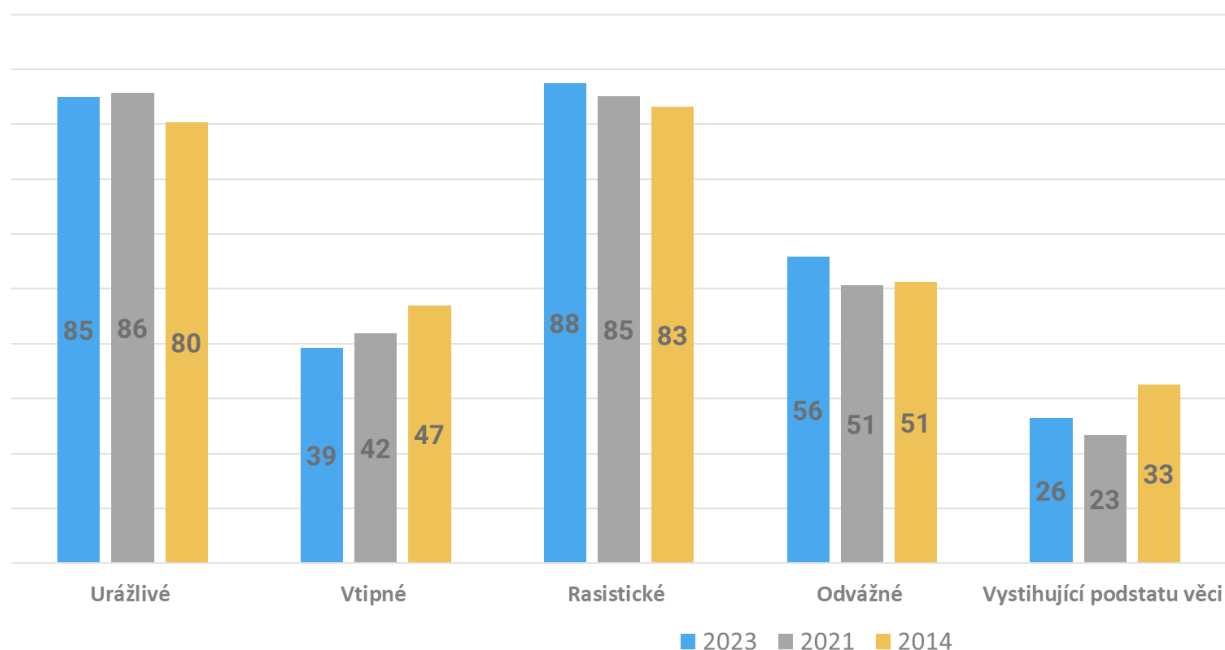
Naopak mírně vzrostl počet těch, co jej používají několikrát týdně, několikrát nebo alespoň jednou měsíčně.

Jedno z vysvětlení může spočívat v tom, že mladší ročníky se dnes více přesunují na jiné sociální sítě jako Instagram, Tik Tok nebo Snapchat.

Za zmínku rovněž stojí skutečnost, že častější využití Facebooku se týká žen. Například několikrát denně jej využívá 46 % žen, ale 36 % mužů. Muži oproti tomu více deklarují, že jej využívá méně než několikrát do měsíce.

RASISTICKÉ VTIPY

Graf č. 38: Vtip 1 – Rom a Skin (srovnání 2023, 2021, 2014)

C01A. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:

Jde Cikán se psem a potkají skina. Skin se ptá: Co to sebou táhneš za prase? A Cikán odpoví: To není prase, to je pes. A skin: Drž hubu, tebe sem se na nic neptal.

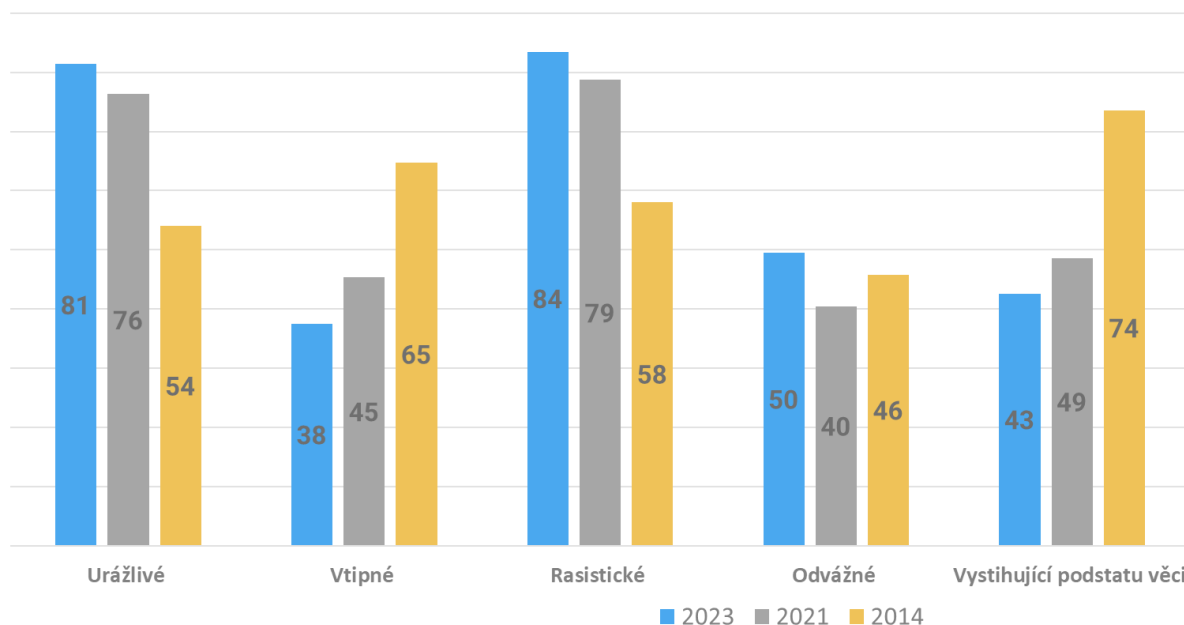
Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...

2023 N = 953; N 2021 = 1282, N 2014 = 448; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Obecně je mezi dotázanými vtip považován především za urážlivý a rasistický. Nejméně lidí souhlasí s tím, že vystihuje podstatu věci. Oproti přechozím letům klesl počet těch, kteří by daný příspěvek pokládali za vtipný. Ještě v roce 2014 jej za vtipný považovalo 47 %, v roce 2023 o 8 %. Na druhou stranu mírně vzrostl počet těch, kteří příspěvek považují za odvážný, a sice o 5 % oproti předchozím letům šetření.

Obecně platí, že příspěvek považují za rasistický a urážlivý častěji ženy. Muži naopak častěji považují příspěvek za vtipný (46 %) oproti ženám (33 %).

Graf č. 39: Vtip 2 – Cikán studující při zaměstnání (srovnání 2023, 2021, 2014)

C01B. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:

Co je největší nesmysl na světě? Cikán studující při zaměstnání.

Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...

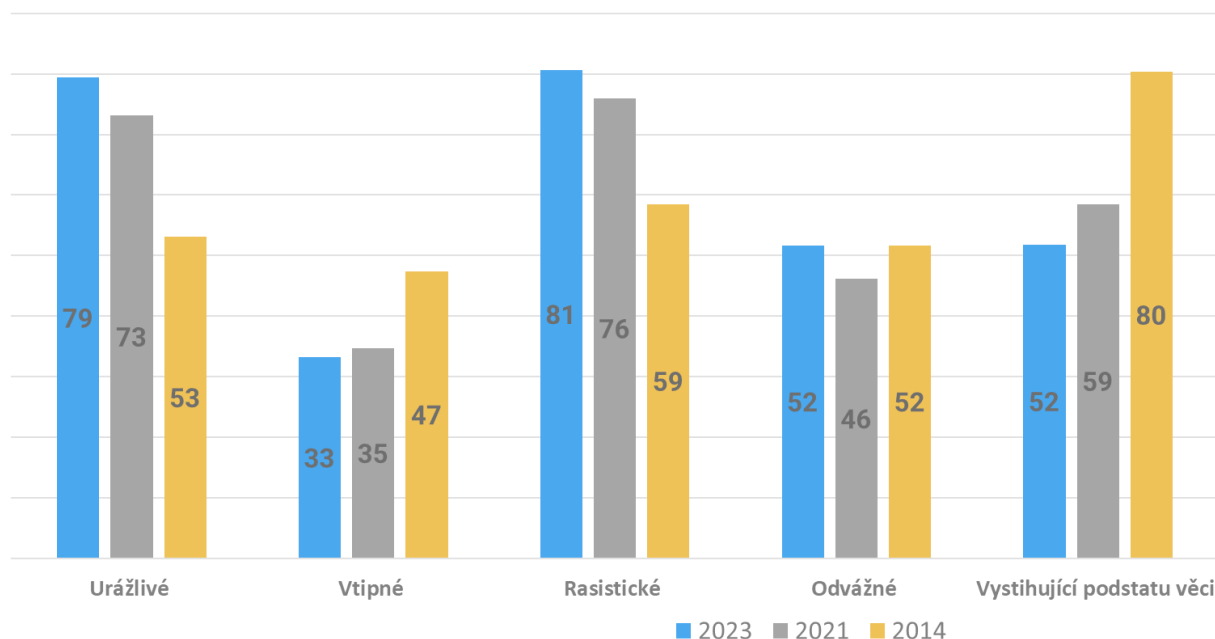
2023 N = 953; N 2021 = 1282, N 2014 = 448; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Vtip „Cikán studující při zaměstnání“ je považován v největší míře za rasistický a urážlivý. Je zde výrazný rozdíl oproti předchozím vlnám šetření, a to hned v několika bodech. Přibýlo daleko více těch, jež příspěvek považují za urážlivý a rasistický. Ještě v roce 2014 příspěvek za urážlivý považovala těsná většina s 54 %, v roce 2021 se počet výrazně navýšil na 76 % a v letošním roce jej za urážlivý považuje již 81 %. Prakticky stejný trend vidíme u označení příspěvku za rasistický, kde došlo od roku 2014 k navýšení z 58 % na 84 %. Naopak výrazně ubylo těch, kteří by daný příspěvek považovali za vtipný či vystihující podstatu věci.

I zde platí, že ženy považují vtip více za rasistický a urážlivý a méně za vtipný, stejně jako lidé s maturitou a vysokoškolským vzděláním oproti středoškolákům bez maturity.

Podobně jako u jiných vtipů vidíme trend zvýšené citlivosti mladých lidí, jež dané vtipy považují za nevhodné a urážlivé.

Graf č. 40: Rasistický status na Facebooku I (srovnání 2023, 2021 a 2014)

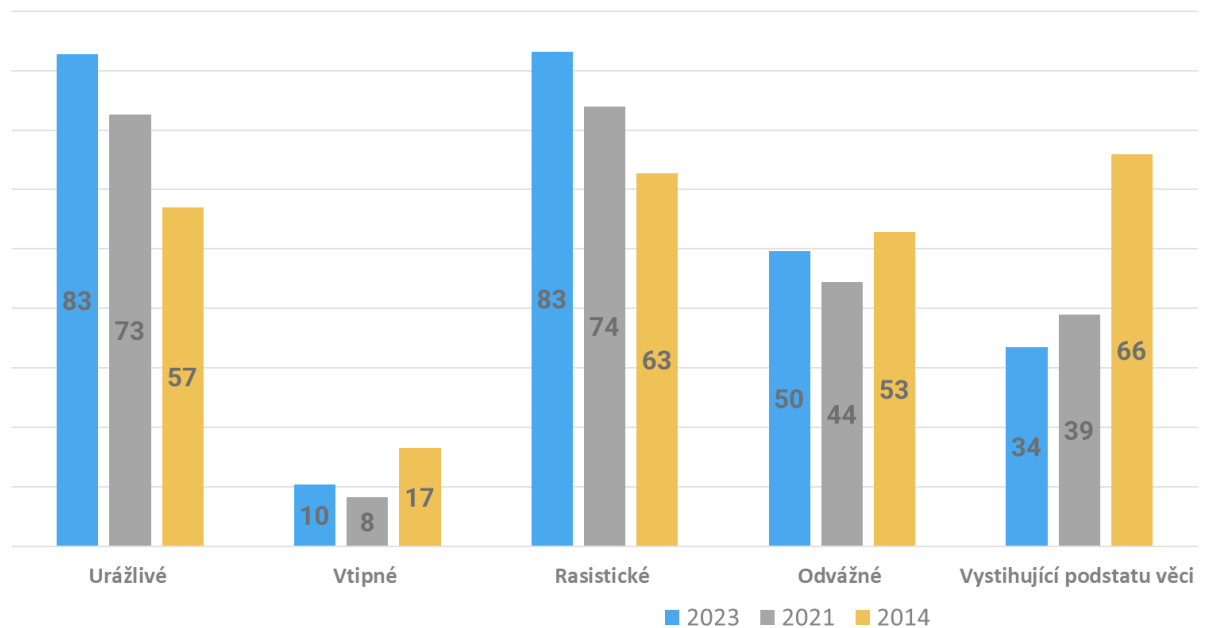
C2. Představte si, že by některý z vašich přátel napsal na Facebooku následující status: Pro dárky si chodí, stěžují si, že nemůžou najít práci, ale když kradou, unesou Cikáni i to, co neunes 10 lidí najednou! Co byste si o statusu myslel(a)? Je to...

2023 N = 953; N 2021 = 1282, N 2014 = 861; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Stejně jako u předchozích příspěvků se jednoznačně od roku 2014 zvýšil počet těch, kteří příspěvek považují za urážlivý a rasistický. Stejně tak se dramaticky snížil počet těch, co příspěvek považují za vystihující podstatu věci.

Za rasistický tento status označovaly častěji ženy. Vidíme, že ačkoli lidé výrok vnímají jako rasistický a urážlivý, zároveň jim může připadat i odvážný a vystihující podstatu věci, což je zřejmé hlavně u starší cílové skupiny. Nicméně u názoru, že by příspěvek vystihoval podstatu věci, vidíme prudký pokles oproti roku 2014, z 80 % na 52 %.

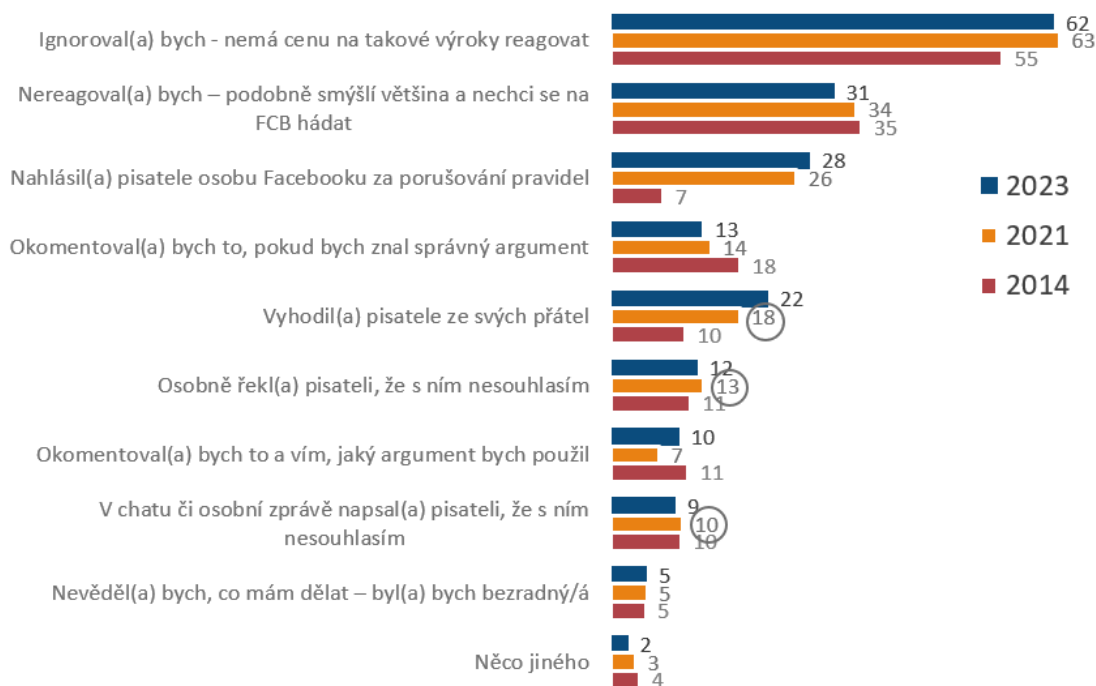
Graf č. 41: Rasistický status na Facebooku II (srovnání 2023, 2021 a 2014)

C3. Představte si, že by některý z vašich přátel na Facebooku postoval článek o černých pasažérech v Ostravě a napsal k němu následující status: Tak to je jedna z ukázek tzv. rasismu... Chudáčci černý si vesele jezdí načerno a platíme to my! Zkurvený Brusel, zkurvená korektnost, zkurvená EU! Vystěhovat. Co byste si o statusu myslel(a)? Je to ...
 2023 N = 953; N 2021 = 1282, N 2014 = 861; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Další příklad statusu o černých pasažérech v Ostravě vzbudil u obou mladých lidí podobné pocity jako předchozí příklad. Jednoznačně se od roku 2014 zvýšil počet těch, kteří příspěvek považují za urážlivý a rasistický. Stejně tak se dramaticky snížil počet těch, co příspěvek považují za vystihující podstatu věci.

Graf č. 42: Reakce na urážlivé statusy na Facebooku (věk)

C4. Odpověděli(a) jste, že by vám některý z výše uvedených statusů přišel urážlivý. Jak byste reagoval(a)? Zaškrtněte vše, co platí:

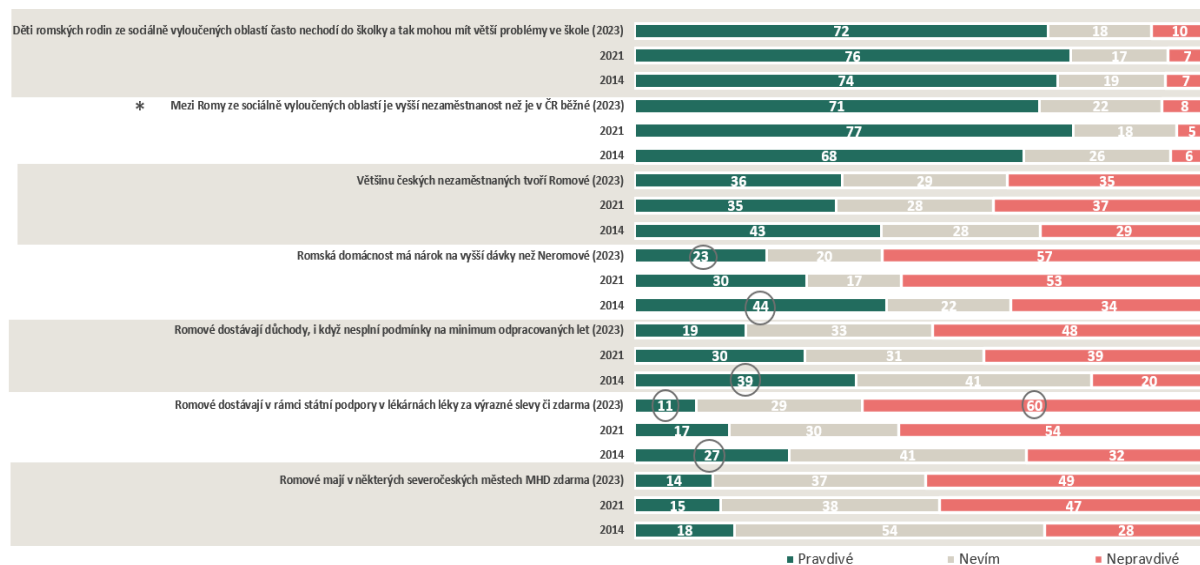
N 2023 = 854, N 2021 = 1064; N 2014 = 594; graf zobrazuje odpovědi v %

Respondentů, kteří uvedli alespoň u jednoho z příkladů, že je urážlivý jsme se dále ptali, jak by se v takové situaci chovali. Ve dvou třetinách by takovéto chování lidé ignorovali, ve třetině případů by lidé alespoň nereagovali, protože jsou přesvědčeni, že nemá smysl se na Facebooku hádat.

V letošním šetření však vidíme jednoznačný nárůst aktivní konfrontace vůči nevhodným vtipům. Respondenti častěji deklarují, že nevhodné vtipy s rasistickým podtextem nechtějí tolerovat. Vidíme narůst ochoty jít do konfrontace s šířitel na sociálních sítích, pokud vtip takového druhu zaznamenají. Oproti předešlým šetřením respondenti v letošním roce by dotázaní častěji sáhli v případě nevhodných statusů k odstranění dotyčného z přátel nebo by jej přímo nahlásili Facebooku za porušování pravidel.

Naopak oproti dřívějším letům ubylo těch, kteří by na daný příspěvek nereagovali.

Graf č. 43: Důvěra v pravdivé a nepravdivé informace o Romech (srovnání 2023, 2021, 2014)

C5. Které z následujících věcí jsou podle vás pravdivé a které ne:

N 2023 = 1011 N 2021 = 1282; N 2014 = 861; graf zobrazuje údaje v %

Celkově jsou nejčastěji jako pravdivé vnímány informace o vyšší nezaměstnanosti Romů ze sociálně vyloučených lokalit a o problémech romských dětí ve škole kvůli neabsolvované předškolní výuce.

Od roku 2014 se částečně posunulo vnímání hoaxů o Romech. Konkrétně výrazně méně mladých věří zprávám o nároku na vyšší dávky speciálně pro romské rodiny, důchodech i bez odpracovaných let či lécích zdarma v rámci státní podpory.

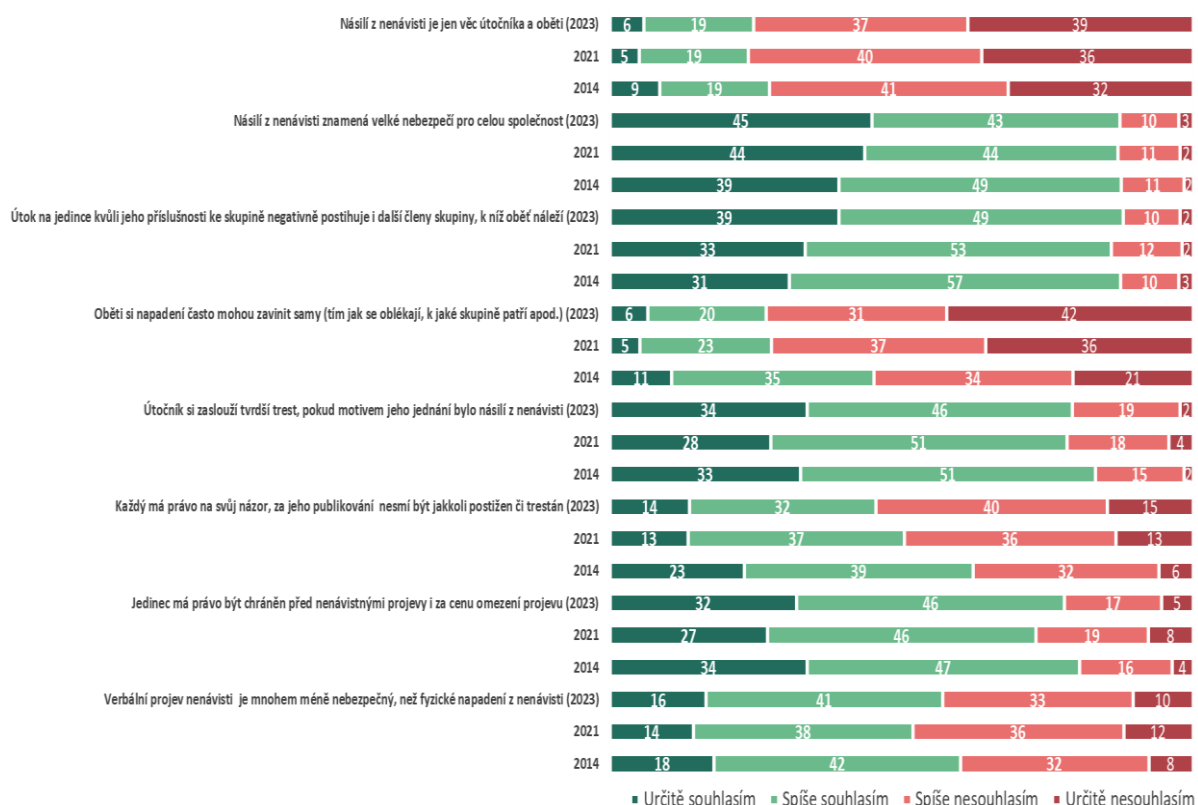
Při rozeznávání hoaxů od pravdivých zpráv pozorujeme významný rozdíl oproti rokům 2014 a 2021 u tří výroků. První je výrok, že romská domácnost má nárok na vyšší dávky než jiné domácnosti. Oproti dvěma posledním šetřením se značně se snížil podíl těch, kteří tuto informaci pokládají za pravdivou na aktuální necelou pětinu. Naopak se ještě zvýšil podíl těch, kteří ji pokládají za nepravdivou.

Druhým výrokem, kde došlo k posunu vnímání je, že Romové dostávají důchody, i když nesplní podmínky na minimum odpracovaných let. Oproti dvěma předchozím šetřením se nyní podíl

těch, co danou informaci pokládají za nepravdivou, zvýšil téměř na polovinu. V roce 2014 jich bylo pouze 20 %.

Třetí výrok o Romech, kteří dostávají léky s výraznou slevou či zdarma je oproti letům 2014 a 2021 také vnímán značně častěji jako nepravdivý. Nyní prohlásilo výrok za nepravdivý 60 % respondentů. V roce 2014 tomu bylo pouze u třetiny respondentů.

Graf č. 44: Chápání projevů nenávisti v online a ve veřejném prostoru (srovnání 2023, 2021, 2014)

Q18. Uved'te, nakolik souhlasíte či nesouhlasíte s následujícím tvrzením:

N 2023 = 1011, N 2021 = 1008, N 2014 = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Většinou lidé násilí z nenávisti chápou jako velké celospolečenské nebezpečí a podobný podíl považuje takovéto útoky za negativní nejen pro samotnou oběť, ale i pro skupinu, k níž oběť náleží.

Zhruba tři čtvrtiny mladých by také souhlasilo s vyššími tresty pro útočníky a také s určitým omezením projevu, aby bylo možné chránit jedince před nenávistnými projevy (např. na internetu).

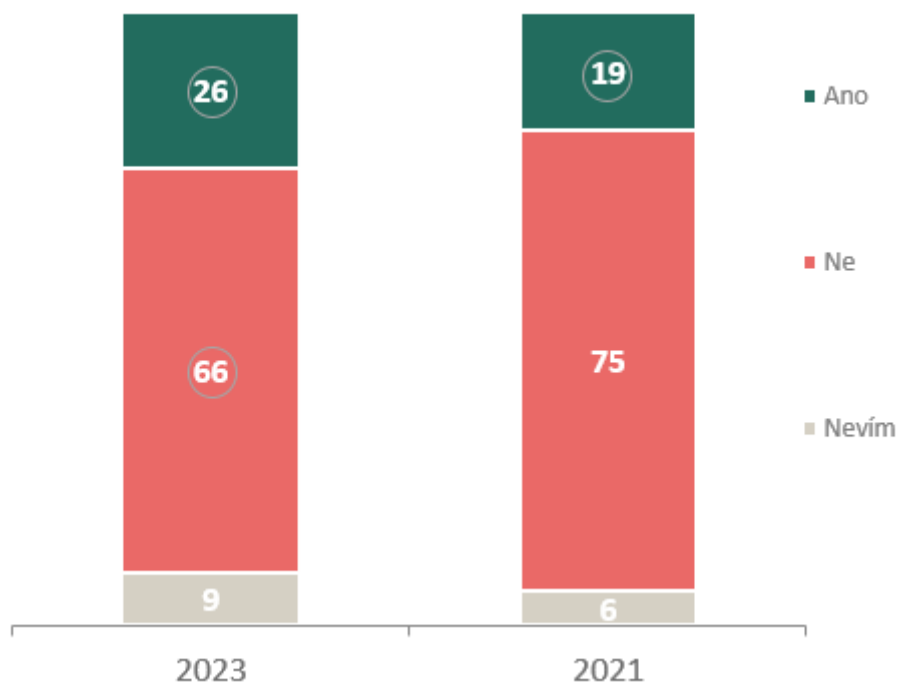
Naopak nejméně mladých se ztotožňuje s tvrzením, že násilí z nenávisti je čistě záležitostí útočnicka a oběti, a také s názorem, že oběti si za napadení často mohou samy tím, jak se oblékají nebo ke které skupině patří apod.

MEDIAN, s.r.o.

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9, tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

CHARAKTERISTIKY OSOB Z CÍLOVÝCH SKUPIN

Graf č. 45: Sebechápání jakožto příslušníka specifické společenské skupiny

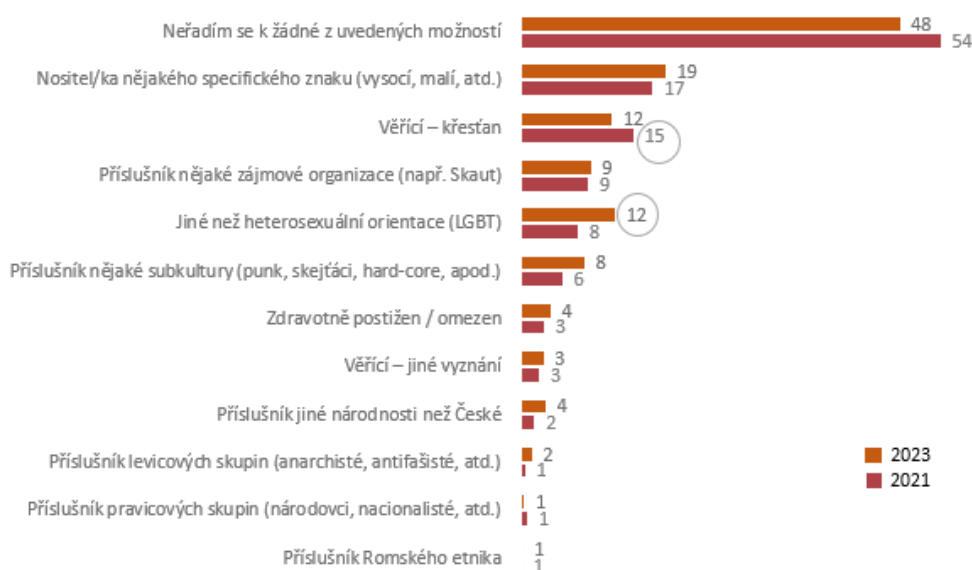

S08. Cítíte se Vy osobně být příslušníkem/příslušnicí specifické skupiny ve společnosti, ať už je definovaná etnický, národnostně, sexuálně, nábožensky, nějakou specifickou fyzickou vlastností či příslušností k jakékoli subkultuře lidí?
N 2023 = 1008, N 2021 = 1343; graf zobrazuje údaje v %

Lidé, kteří se cítí být příslušníky určité specifické skupiny – etnické, národnostní, sexuální, náboženské nebo například definované na základě fyzických vlastností apod. tvořili čtvrtinu cílové skupiny.

Při srovnání skupin z roku 2021 a 2023 vidíme signifikantně vyšší nárůst jedinců, kteří se považují za příslušníky specifických skupin. Zatímco se v roce 2021 za příslušníky specifických skupin považovala téměř pětina, v roce 2023 je to více než čtvrtina. Dále také vidíme signifikantní pokles jedinců, kteří necítí být příslušníky určité specifické skupiny.

Graf č. 46: Sebezařazení do skupiny

S09. Jste Vy osobně:

N 2023 = 1343, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

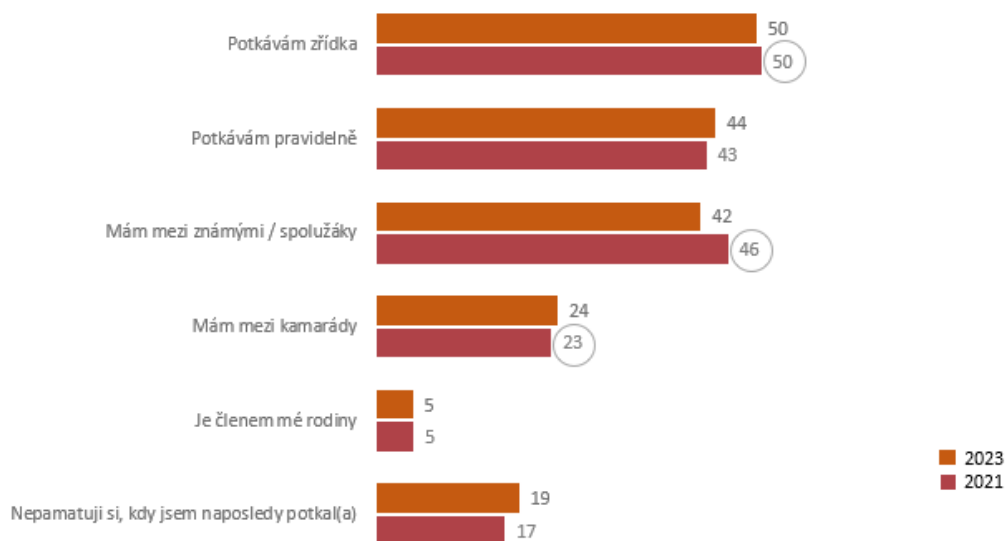
V otázce s výběrem konkrétních specifických skupin, subkultur apod. se v roce 2023 ani do jedné nezařadila téměř polovina dotázaných. V roce 2021 byla tato hodnota lehce nad polovinu.

Nejčastěji se v roce 2023 lidé zařazovali mezi nositele nějakého specifického znaku, poté mezi křesťany nebo příslušníky zájmových organizací.

V roce 2023 se více než desetina řadí mezi LGBT, což je signifikantně vyšší než v roce 2021. Pouhé jednotky procent se řadily k jiným národnostem, a ještě menší je podíl příslušníku ať už pravicových či levicových skupin.

Jako příslušníci Romského etnika se zařadilo pouze 1 % z každé cílové skupiny.

Graf č. 47: Osobní kontakt s Romy

S10. Nakolik se Vy osobně znáte s nějakým Romem / Romkou či Romy?

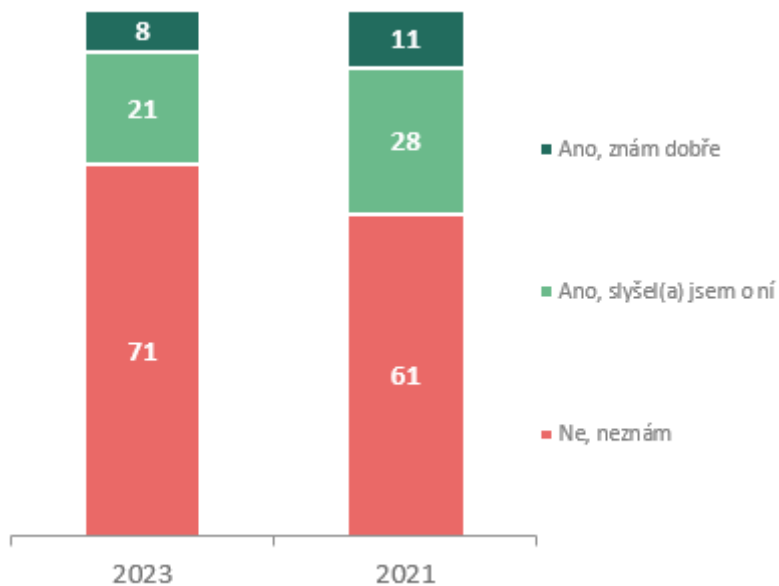
N 2023 = 1343, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Od roku 2021 se zmenšila skupina lidí, která Romy potkává mezi známými / spolužáky. Ostatní skupiny lidí se liší jen velmi málo v porovnání mezi lety 2021 a 2023

Aktuálně se v roce 2023 s Romy setkávají pravidelněji ženy, muži častěji uvedli, že se s nimi setkávají zřídka. V okruhu přátel mají Romy nejčastěji lidé se středoškolským vzděláním bez maturity, což je rozdíl oproti roku 2021, kde se jednalo především o lidi se základním vzděláním.

ZNALOST KAMPANĚ HATE FREE

Graf č. 48: Znalost kampaně Hate Free podle věku

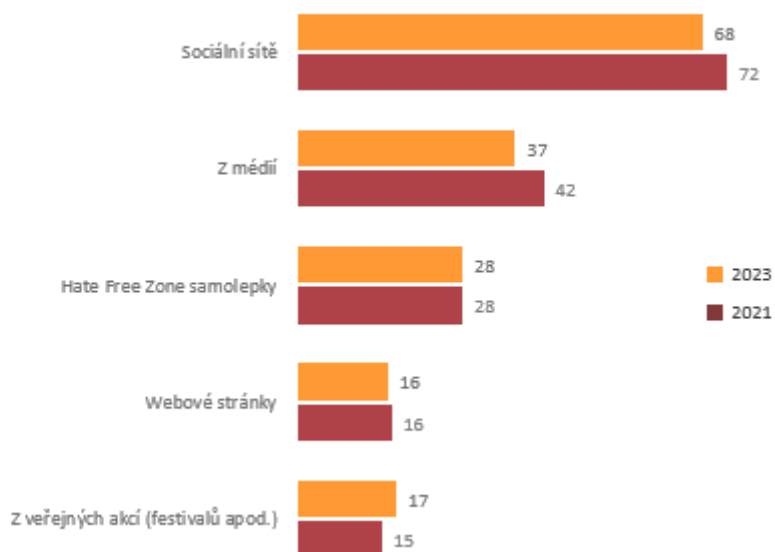
H01. Znáte kampaň Hate Free?

N 2023 = 1343, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Ve znalosti kampaně Hate free a dále v názorech vidíme pokles mezi lety 2021 a 2023. Kampaň Hate Free v roce 2023 zaznamenala necelá třetina cílové skupiny. V Roce 2021 se tato hodnota dostala na téměř dvě pětiny.

V roce 2023 kampaň častěji neznaly ženy a také nejmladší lidé mezi 15-18 lety se základním vzděláním nebo se střední školou bez maturity a obyvatelé obcí 5 000 – 19 999 obyvatel. Do větší míry jsou s kampaní seznámení příslušníci specifických skupin. Tyto hodnoty se moc neliší mezi lety 2021 a 2023.

Graf č. 49: Zdroj znalosti kampaně Hate Free

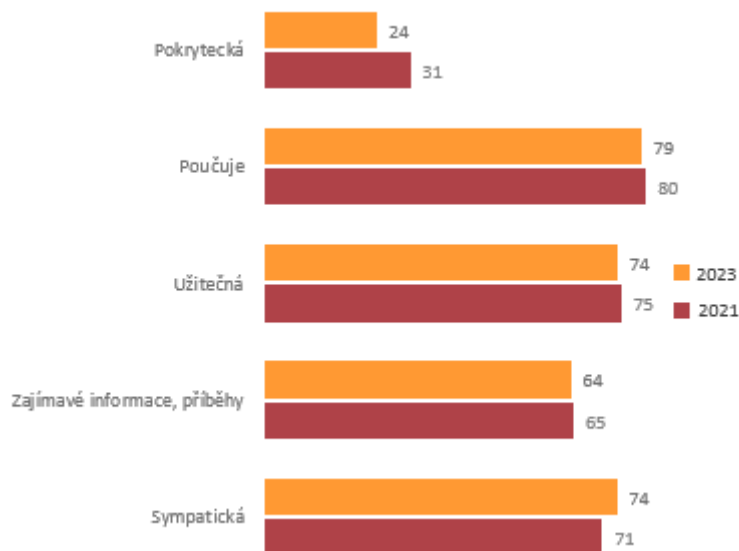

H02. Odkud kampaň Hate Free znáte?

N 2023 = 335, N 2021 = 603; graf zobrazuje údaje v %, pouze ti, kteří znají Hate Free

Ti, kteří kampaň Hate Free zaznamenali, se s ní nejčastěji setkali na sociálních sítích, což platilo pro více než dvě třetiny cílové skupiny. Druhou nejčastější platformou byla média, třetí Hate Free Zone samolepky. Mezi lety 2021 a 2023 jsou jen malé rozdíly, velmi mírný pokles vidíme v sociálních sítích a v médiích.

Graf č. 50: Vnímání kampaně Hate Free

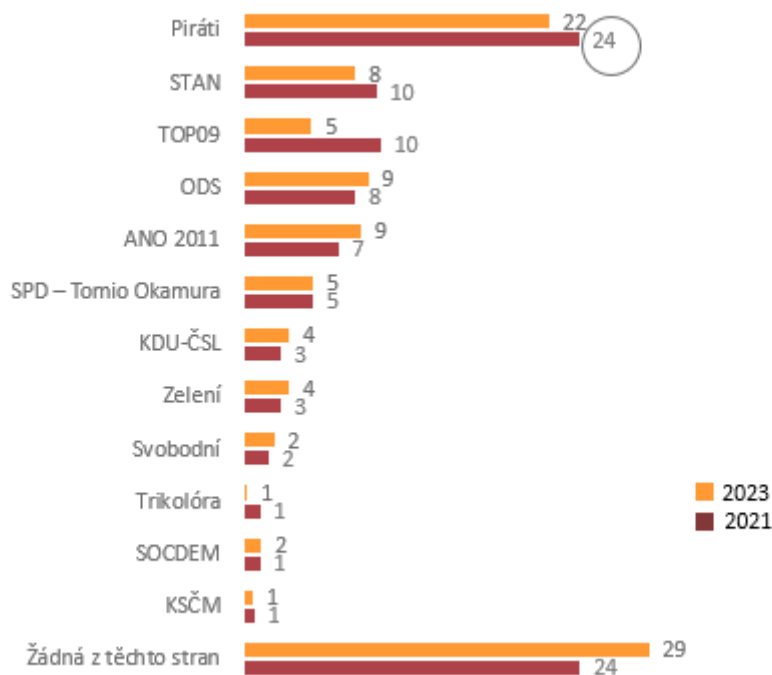
H03. Jak kampaň Hate Free vnímáte?

N 2023 = 335, N 2021 = 603; graf zobrazuje údaje v %, pouze ti, kteří znají Hate Free

Kampaň Hate Free je nejčastěji vnímaná jako poučující, ale také užitečná a sympatická. Vidíme nárůst jednotlivců, kteří vnímají kampaň jako sympatickou a zároveň i pokles v počtu jedinců, kteří si myslí, že je kampaň pokrytecká. Zatímco názor, že kampaň je sympatická, dosáhl téměř tří čtvrtin, názor, že je pokrytecká nedosahuje ani jedné pětiny lidí.

Poučující je kampaň z hlediska cílové skupiny nejčastěji dle názoru žen. Za užitečnou považují kampaň Hate Free nejvíce příslušníci specifických skupin a ženy, což také platí pro rok 2021 stejně jako pro rok 2023. Sympatická je také častěji pro ženy než pro muže.

Graf č. 51: Stranické preference cílových skupin

H04. Která z následujících politických stran je Vám postoji, které představuje, nejbližší?

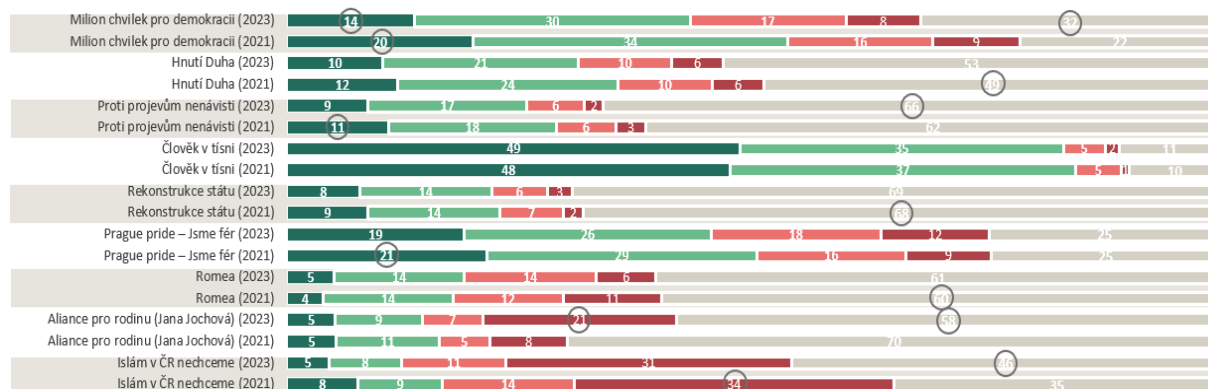
N 2023 = 1011, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

V otázkách politických preferencí se roky 2021 a 2023 vzájemně moc neliší. Pokles můžeme zaznamenat v preferencích pro TOP09, ostatní strany si drží téměř stejné preference jako v roce 2021.

Téměř pro třetinu respondentů z roku 2023 není postoji, které představuje, blízká ani jedna z dotazovaných stran. V roce 2021 se jednalo o téměř jednu čtvrtinu.

V roce 2023 preferují muži častěji Piráty a ODS spolu se STANem. Ženy se kloní častěji k Zeleným nebo uváděly častěji než muži, že nesympatizují se žádnou uvedenou stranou.

Graf č. 52: Sympatie k vybraným občanským iniciativám a neziskovým organizacím

H05. Do jaké míry jsou Vám sympatické nebo nesympatické následující organizace?

N 2023 = 1011, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Z dotazovaných organizací vychází jako nejsympatičtější v obou letech Člověk v tísni. Zároveň je i výrazně nejznámější ve srovnání s ostatními organizacemi. Naopak nejvíce antipatií vzbuzuje organizace Islám v ČR nechceme, o které si respondenti myslí, že je velmi nesympatická.

Mezi další známé a zároveň oblíbené patří Prague pride – Jsme fér, které jsou nakloněné výrazně více ženy, mezi muži se objevují častěji antipatie.

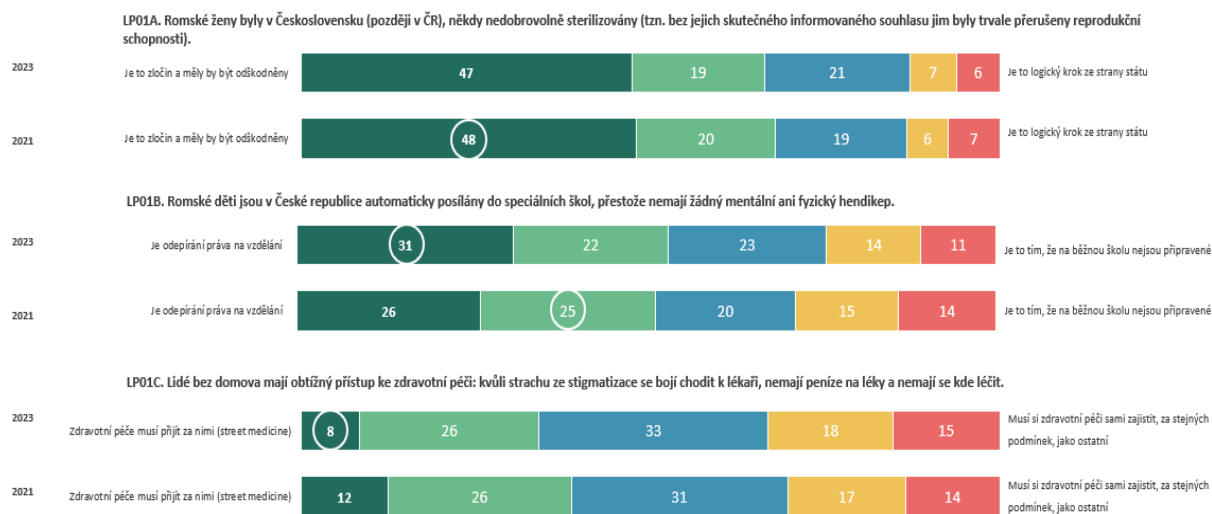
Propad sympatií vidíme v organizaci Milion chviliek pro demokracii. V roce 2021 považovali respondenti tuto organizaci za sympatickou z více než poloviny. V roce 2023 už je to méně než polovina a zároveň třetina respondentů tuto organizaci nezná. V roce 2021 tuto organizaci neznalo téměř čtvrtina.

Rekonstrukce státu nemá téměř žádnou změnu, když porovnáme 2021 a 2023. To také platí pro Romea. Kde ovšem vidíme změnu, je Aliance pro rodinu (Jana Jochová). Zde vidíme obrovský nárůst antipatií mezi lety 2021 a 2023. V roce 2021 považovali respondenti tuto organizaci za velmi nesympatickou pouze z necelé desetiny. V roce 2023 tato hodnota vyšplhala na více než pětinu. Tato organizace je také více známá než v roce 2021. Více než polovina respondentů uvedla, že je nezná, v roce 2021 to bylo téměř tři čtvrtiny. Je třeba

dodat, že této organizaci nenarostly vyšším povědomím sympatie. Ty jsou totiž téměř stejné jako v roce 2021.

POSTOJE K LIDSKÝM PRÁVŮM – SROVNÁNÍ CÍLOVÝCH SKUPIN

Graf č. 53: Názory na vybrané lidskoprávní záležitosti (1)

LP01A. Romské ženy byly v Československu (později v ČR), někdy nedobrovolně sterilizovány (tzn. bez jejich skutečného informovaného souhlasu jim byly trvale přerušeny reprodukční schopnosti).

LP01B. Romské děti jsou v České republice automaticky posílány do speciálních škol, přestože nemají žádný mentální ani fyzický hendikep.

LP01C. Lidé bez domova mají obtížný přístup ke zdravotní péči: kvůli strachu ze stigmatizace se bojí chodit k lékařům, nemají peníze na léky a nemají se kde léčit.

N 2023 = 1011, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

V baterii LP1 jsme měřili postoje k lidským právům pomocí příkladů situací, ke kterým reálně docházelo, nebo dochází v České republice. Respondenti vyjadřovali své postoje k jednotlivým situacím a lidským právům pomocí sémantického diferenciálu, kdy se mohli přiklonit jednoznačně či spíše k jednomu z výroků nebo zvolit neutrální střed škály.

U tématu nedobrovolné sterilizace romských žen v Československu se většina respondentů v letech 2021 a 2023 přikláněla k názoru, že se jedná o zločin a tyto ženy by měly být odškodněny.

V roce 2023 se pro odškodnění jednoznačně nebo spíše vyjádřily dvě třetiny dotázaných. Tento názor se téměř vůbec nemění při porovnání výsledků z roku 2021.

V obou letech platilo, že mladší lidé se častěji klonili k odškodnění. Za logický krok státu sterilizaci Romských žen považovali nejčastěji vyučení a středoškoláci bez maturity. K názoru,

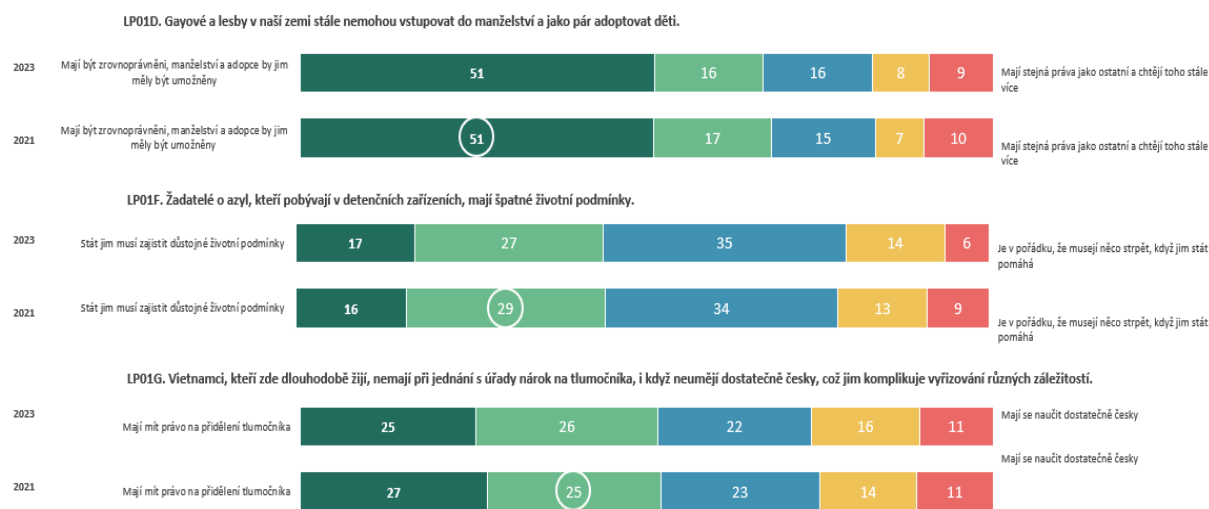
že jde o logický krok státu se také významně častěji klonili respondenti, pokud pocházeli z Ústeckého kraje.

Názor, že pokud jsou romské děti bez hendikepu posílány automaticky do speciálních škol, jedná se o odpírání práva na vzdělání, se v roce 2023 shodne více než polovina respondentů. Tento názor má ovšem narůstající trend a více lidí je pevně přesvědčeno, že se jedná o odepírání práva na vzdělání.

I u této otázky platí věková rozdílnost uvnitř cílových skupin. Mladší respondenti častěji zastávali názor, že jde o upírání práva na vzdělání, starší se klonili k výkladu, že romské děti nejsou na školu připravené, a proto jsou automaticky posílány do zvláštních škol. Z hlediska vzdělání platí pro oba roky, že středoškoláci bez maturity se nejčastěji kloní k nepřipravenosti romských dětí na školu.

Otázka dostupnosti zdravotní péče pro lidi bez domova je jediné téma z celé baterie, u něhož klesl pevný pozitivní názor. K názoru, že by zdravotní péče měla přijít za lidmi bez domova ve formě street medicine se celkově přiklonila třetina všech respondentů. Vidíme ovšem pokles lidí, kteří jsou pevně přesvědčeni, že lidé bez domova by měli mít možnost zdravotní péče, která za nimi přijede. Tato hodnota v roce 2023 nedosahuje ani desetiny. Uvnitř cílové skupiny 15-30 let vyjádřili největší podporu poskytování terénní zdravotní péče lidem bez domova osoby mezi 19-22 lety se základním vzděláním.

Graf č. 54: Názory na vybrané lidskoprávní záležitosti (2)

LP01D. Gayové a lesby v naší zemi stále nemohou vstupovat do manželství a jako pár adoptovat děti.

LP01F. Žadatelé o azyl, kteří pobývají v detenčních zařízeních, mají špatné životní podmínky.

LP01G. Vietnamci, kteří zde dlouhodobě žijí, nemají při jednání s úřady nárok na tlumočnicka, i když neumějí dostatečně česky, což jim komplikuje vyřizování různých záležitostí.

N 2023 = 1011, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

V obou letech 2021 a 2023 jsou respondenti k manželství a adopci dětí homosexuály spíše nakloněny.

Srovnání roku 2021 a 2023 nám ukazuje, že jsou respondenti značně více pro zrovnoprávnění a umožnění adopce. Polovina respondentů z této cílové skupiny se na škále zařadila jednoznačně pro. Opět častěji se k tomuto postoji klonily ženy, naopak nejméně sympatií k tomuto postoji v této cílové skupině vyjádřili středoškoláci bez maturity.

Výsledky jsou konzistentní mezi lety 2021 a 2023, nevidíme žádný výkyv postojů.

Celkový postoj k žadatelům o azyl je v souhrnu méně pozitivní a oproti ostatním dotazovaným výrokům zde vidíme výraznou část respondentů, kteří se zařadili na střed škály, tedy nepřiklonili se ani k jednomu z názorů na životní podmínky žadatelů o azyl. U obou let se jedná o více než třetinu respondentů.

Naopak k názoru, že žadatelé o azyl musejí něco snést, když žádají o pomoc, se nejvíce přikláněli opět středoškoláci bez maturity. Pro oba roky opět platilo, že se ženy častěji klonily k názoru, že stát by měl žadatelům o azyl zajistit důstojné životní podmínky.

V situaci, kdy Vietnamec dlouhodobě žijící na území ČR nemá nárok na tlumočnicka při jednání s úřady, se respondenti v roce 2021 a 2023 vyjadřují empaticky. Více než polovina respondentů se přiklání k názoru, že by v této situaci měl mít Vietnamec / Vietnamka nárok na tlumočnicka.

V obou cílových skupinách jsou znovu empatictější ženy. V roce 2023 pak nejvíce lidé se základním vzděláním a zároveň lidé mezi 15-18 lety.

Graf č. 55: Názory na vybrané lidskoprávní záležitosti (3)

LP01E. Translidé, aby jim byla umožněna úřední změna pohlaví, musejí podstoupit sterilizaci, tedy odstranění pohlavních orgánů.

LP01H. Muslimským studentkám zdravotnických škol není umožněno vykonávat praxi v nemocnicích v šátku, který jinak nosí na veřejnosti za všech okolností.

N 2023 = 1011, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

V obou letech 2021 a 2023 téměř polovina respondentů podporuje odstranění podmínky sterilizace pro úřední změnu pohlaví transgender lidí. Silněji je tento názor zastoupen u žen a lidí ve věku 19-22 let.

Zákaz nošení šátku muslimským studentkám při praxích v nemocnici považuje v roce 2023 za zásah do osobnostních práv téměř dvě pětiny, oproti roku 2021 se tato hodnota navýšila především v pevném postoji, kde o tento názor je pevně přesvědčena pětina respondentů. V roce 2021 to byla pouze šestina. U této otázky se naopak větší podíl mužů kloní k názoru, že takový zákaz je v pořádku.

Pro všechny dotazované výroky platilo, že větší podporu pro ochranu lidských práv projeví lidé, kteří jsou sami příslušníky specifických skupin či subkultur.

Graf č. 56: Znalost toho, co jsou a nejsou lidská práva

*LP02. Listina základních práv a svobod z r. 1991 garantuje občanům ČR následující lidská práva:
N 2023 = 1011, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %*

V odpovědích na otázku, která práva garantuje Listina základních práv a svobod, se odpovědi mezi lety 2021 a 2023 shodují. Většina respondentů z obou cílových skupin vybrala mezi lidská práva právo na svobodu a vyznání víry, právo na zdravotní péči a právo na ochranu před diskriminací. Naopak nejméně byly voleny odpovědi o právu kouřit v hospodě či neplatit daně. Odpovědi, které nepatří mezi lidská práva, uváděli respondenti nejméně často. Nicméně právo vyznávat jakékoli názory, i ty směřující proti právům jiných lidí, nebo právo dodržovat kulturní tradice a zvyky, i pokud jsou v rozporu s jinými lidskými právy, považovala za součást garantovaných lidských práv téměř pětina respondentů v obou letech.

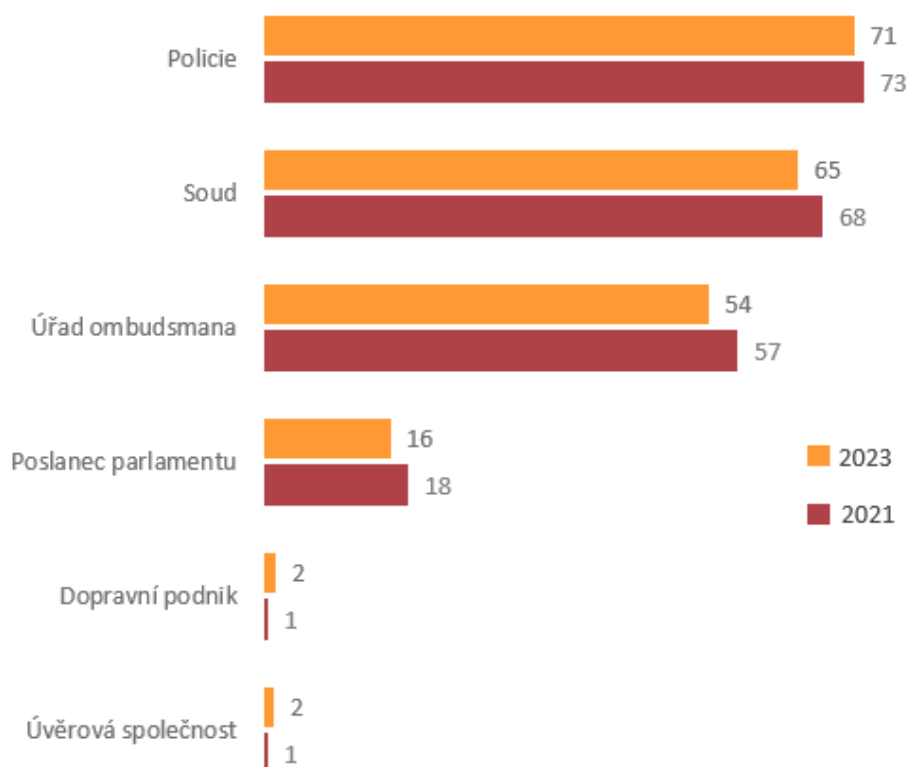
V roce 2023 vybírali muži signifikantně častěji právo organizovat se v odborech, ženy uváděly častěji právo na zdravotní péči. Právo vyznávat jakékoli názory i na úkor práv jiných lidí, které není definované jako lidské právo, vybíraly častěji ženy. Domnělé právo kouřit v hospodě uváděli oproti ostatním nejčastěji středoškoláci bez maturity.

V roce 2023 vybírali muži častěji právo na svobodu vyznání, což platilo i pro vysokoškoláky. Muži také nejčastěji uváděli právo organizovat se v odborech.

Právo vyznávat jakékoli názory, i pokud jsou namířené proti právům jiných lidí, uváděli nejčastěji středoškoláci bez maturity.

Celkově platilo, že příslušníci specifických skupin značně častěji vybírali garantovaná lidská práva. Nelze ale říci, že by zároveň méně často vybírali práva, která Listina základních práv a svobod negarantuje.

Graf č. 57: Znalost institucí, které napomáhají ochraně lidských práv

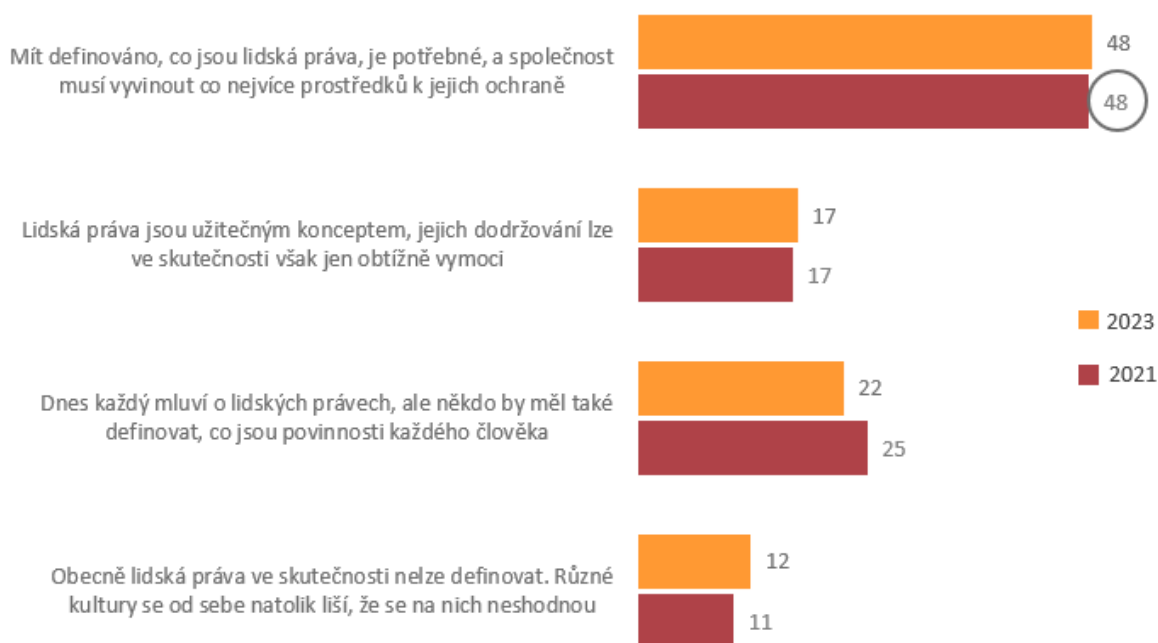
LP03. Které z následujících institucí se podle vás zabývají ochranou lidských práv, respektive lidé se na ně mohou obracet, pokud se domnívají, že jejich práva byla porušena?

N 2023 = 1011, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

V této otázce respondenti vybírali instituce, na které se mohou obrátit ohledně ochrany lidských práv.

V obou letech 2021 a 2023 respondenti nejčastěji vybírali policii a soud, nejméně často poté dopravní podnik a úvěrovou společnost. Muži značně častěji vybírali úřad ombudsmana, tuto instituci také nejčastěji zmiňovali středoškoláci s maturitou a vysokoškoláci. Nejčastěji ombudsmana uváděli respondenti z Jihomoravského kraje a výrazně častěji oproti ostatním také příslušníci specifických společenských skupin.

Graf č. 58: Deklarovaný postoj k lidským právům

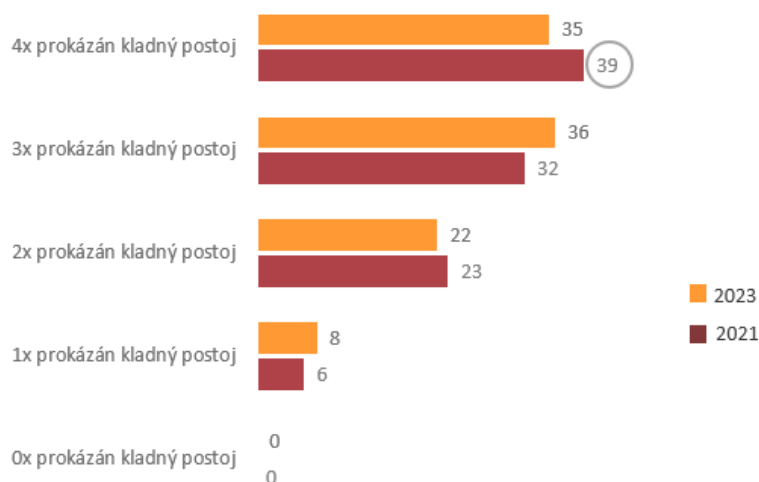
LP04. Který z následujících výroků nejlépe vystihuje Váš postoj k lidským právům? N 2023 = 1343, N 2021 = 1008; graf zobrazuje údaje v %

Nejvyšší podíl respondentů v letech 2021 a 2023 zastává názor, že je třeba mít definována lidská práva a je třeba je ochraňovat. Nejméně se s tímto výrokem ztotožňovali absolventi středních škol bez maturity, ostatní stupně vzdělání se vzájemně nelišily.

Povinnosti každého člověka je názor, který je více zastoupený mezi lidmi, kteří mají vystudovanou střední školu bez maturity. Tento názor ovšem lehce poklesl mezi lety 2021 a 2023. Zatímco v roce 2021 tento názor prosazovala čtvrtina respondentů, v roce 2023 se jedná o něco přes pětinu respondentů.

BASELINE/ENDLINE – SROVNÁNÍ CÍLOVÝCH SKUPIN

Graf č. 59: Srovnání cílových skupin dle proměnné baseline/endline

Jednotlivé otázky LP sloužily jako podklad pro výpočet baseline/endline postoje k lidským právům. V celkovém porovnání roků 2021 (baseline) a 2023 (endline) se data příliš neliší. Téměř více než třetina z této skupiny ve všech 4 otázkách prokázaly kladný postoj. Můžeme sledovat mírný nárůst respondentů, kteří prokázali třikrát kladný postoj. Tento výkyv se promítl v poklesu čtyřikrát prokázaných kladných postojů, kde pokles je téměř identický jako nárůst u třikrát prokázaných kladných postojů. I zde se projevuje vliv věku a vzdělání, tak jak se prolnal všemi jednotlivými otázkami, kdy mladší respondenti v obou letech zastávali více kladných postojů než starší, a naopak nejméně kladné postoje vyjadřovali středoškoláci bez maturity.

Dle stanovených kritérií tedy do kategorie osob s pozitivním vztahem k otázkám lidských práv lze zařadit 71 % osob z roku 2021. Téměř stejný výsledek jsme naměřili i v roce 2023, kde platí, že 70 % respondentů má pozitivní vztah k otázkám lidských práv.